

Consultatieverslag Wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties

1. Inleiding

Dit consultatieverslag heeft betrekking op het Wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties, dat maatregelen bevat ter versterking van de governance van accountantsorganisaties en ter verbetering van de kwaliteit van de wettelijke controles. Het wetsvoorstel voorziet ook in een aantal nieuwe bevoegdheden voor de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

De belangrijkste onderdelen van het wetsvoorstel zijn:

- accountantsorganisaties met een vergunning voor het controleren van organisaties van openbaar belang (oob-accountantsorganisaties) worden verplicht om een stelsel van onafhankelijk intern toezicht in te stellen, met een intern toezichthoudend orgaan als onderdeel;
- er komt een geschiktheidstoets voor dagelijks beleidsbepalers van de oob-accountantsorganisatie, dagelijks beleidsbepalers van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland, waartoe de accountantsorganisatie behoort, en de personen die belast zijn met het interne toezicht;
- de bevoegdheid van het bestuur van een controlecliënt om de opdracht voor de wettelijke controle te verlenen aan de accountant wordt beperkt;
- resultaten van een toetsing van een controledossier door de AFM worden door accountantsorganisaties gedeeld met het auditcomité van de betreffende oob;
- de verplichting van de externe accountant en de accountantsorganisatie om herstelmaatregelen te treffen bij tekortkomingen; en
- de verjaringstermijn voor het instellen van klachten bij de accountantskamer (rechterlijke instantie voor tuchtrecht voor accountants) wordt aangepast.

Een voorontwerp van het wetsvoorstel is op 7 juli 2015 voor een periode van vijf weken ter consultatie aangeboden op www.internetconsultatie.nl. In totaal zijn zeventien consultatiereacties ontvangen, van onder meer brancheorganisaties, accountantsorganisaties, de AFM en vertegenwoordigers van beleggers.

Ook is het voorontwerp besproken met de Commissie Vennootschapsrecht. Met de overwegingen van de Commissie is rekening gehouden.

Ten aanzien van het toezichthoudend orgaan wordt bovendien door een aantal partijen bezwaar gemaakt tegen de benoeming en het ontslag van het bestuur van het netwerkonderdeel waar het beleid van de accountantsorganisatie overwegend wordt bepaald door het toezichthoudend orgaan. Ook wordt in meerdere consultatiereacties aandacht gevraagd voor de rechtsbescherming van accountants in verband met het delen van toezichtsbevindingen van de AFM met de oob-controlecliënt.

Diverse partijen hebben bovendien gevraagd om een nadere toelichting op artikel 63c Wta en de waarborgen die gelden voor de wijze waarop de AFM omgaat met de bevoegdheid om informatie te delen die zij uit hoofde van haar toezicht verkrijgt.

2. Geschiktheidseis

In de consultatiereacties is gepleit voor een uitbreiding van de geschiktheidseis naar accountantsorganisaties zonder oob-vergunning. Vanwege het maatschappelijk belang van de wettelijke controle van organisaties van openbaar belang wordt het gerechtvaardigd geacht om een meeromvattende geschiktheidseis met bijkomende kosten voor te schrijven voor oob-accountantsorganisaties. Voor accountantsorganisaties zonder oob-vergunning worden deze hogere kosten niet gerechtvaardigd geacht.

Verder is er door meerdere partijen gevraagd wie er getoetst dient te worden op geschiktheid indien het beleid van een accountantsorganisatie overwegend in een ander onderdeel van het netwerk in het buitenland wordt bepaald. Dit is verduidelijkt. In lijn met de systematiek van de Wet op het financieel toezicht op dit punt is ervoor gekozen om de geschiktheidseis te laten gelden voor de dagelijks beleidsbepalers van het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland.

3. Stelsel van onafhankelijk intern toezicht

In de consultatiereacties is aandacht gevraagd voor het niveau waarop het interne toezichthoudende orgaan dient te worden ingericht. Ook waren er vragen over de formulering dat het stelsel ook betrekking dient te hebben op het netwerkonderdeel waar het beleid in overwegende mate wordt bepaald. Omdat het beleid van een oob-accountantsorganisatie (deels) ook op holdingniveau bepaald wordt, is ervoor gekozen om, indien een accountantsorganisatie onderdeel uitmaakt van een netwerk, verplicht te stellen het stelsel van onafhankelijk intern toezicht zodanig in te richten dat het ook betrekking heeft op het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland.

Een aantal partijen maakt bezwaar tegen de benoeming en het ontslag van het bestuur van het netwerkonderdeel waar het beleid van de accountantsorganisatie overwegend wordt bepaald door het toezichthoudend orgaan. Zij menen dat dit zou moeten geschieden door de stemgerechtigden, na een bindende voordracht door het toezichthoudend orgaan. De voorgestelde benoeming en ontslag biedt evenwel de meeste waarborgen voor een onafhankelijke benoemingsprocedure en is in overeenstemming met de brief van 25 september 2014 aan de Tweede Kamer.¹

4. Delen bevindingen AFM met controlecliënt

In het geconsulteerde voorontwerp was een bevoegdheid voor de AFM opgenomen om de voornaamste bevindingen en conclusies van de beoordeling van een bepaald controledossier te delen met het auditcomité van de betreffende controlecliënt. Door verschillende partijen is aandacht gevraagd voor de rechtsbescherming van accountants. De AFM heeft verzocht de mogelijkheid tot het geven van een zienswijze door accountantsorganisaties te schrappen. Naar aanleiding van deze reacties is ervoor gekozen om deze maatregel te beperken tot oob-accountantsorganisaties. In het geval van oob-controlecliënten wordt gemeend dat de bijzondere maatschappelijke waarde die wordt gehecht aan (wettelijke controle van) de jaarrekening het rechtvaardigt dat het auditcomité van de oob inzicht krijgt in de voornaamste bevindingen en conclusies van de beoordeling van de AFM, zodat zij daardoor een betere dialoog kan voeren met de controlerende accountantsorganisatie.

Daarnaast is ervoor gekozen de betreffende informatie niet door de AFM, maar door de accountantsorganisatie te laten delen met het auditcomité van de controlecliënt. De accountantsorganisatie dient de bevindingen en conclusies binnen zes weken na ontvangst van de AFM met het auditcomité te delen. Deze termijn geeft de accountantsorganisatie de mogelijkheid om de voornaamste bevindingen en conclusies van de AFM te bestuderen en haar eigen reactie daarop te formuleren.

5. Delen van informatie door de AFM

Op verzoek van diverse partijen is een nadere toelichting verschaft op artikel 63c Wta en de waarborgen die gelden voor de wijze waarop de AFM omgaat met de bevoegdheid om informatie te delen die zij uit hoofde van haar toezicht verkrijgt. De suggestie om te bepalen dat controlecliënten op de hoogte moeten worden gesteld bij informatie-uitwisseling door AFM, is niet overgenomen. Evenmin is het voorstel, om afzonderlijke rechtsbescherming te bieden tegen de informatieverstrekking op grond van artikel 63c, gevolgd. Uitwisseling van informatie zal aan de orde komen in situaties waarbij de integriteit van de financiële sector in het geding is (bijvoorbeeld bij signalen van fraude, corruptie, witwassen of andere strafbare feiten). Het informeren van controlecliënten dat informatie is uitgewisseld doet afbreuk aan de nuttige toepassing van de bevoegdheid van de AFM om informatie te delen met toezichthoudende instanties. Het toepassen van de bevoegdheid om informatie te delen is geënt op artikel 1:93 van de Wet op het financieel toezicht. Tegen de toepassing van die bevoegdheid kan evenmin bezwaar worden gemaakt of beroep worden ingesteld. In de consultatiereacties is voorgesteld om in artikel 63c, eerste lid, Wta te bepalen dat informatie alleen wordt verstrekt indien dit "noodzakelijk" (in plaats van "dienstig") is voor de uitoefening van de wettelijke taken van de in het eerste lid genoemd instanties. De term

---

¹ Kamerstukken II 2014/15, 33 977, nr. 2.

“noodzakelijk” wekt in dit verband echter te zeer de suggestie dat informatie alleen kan worden verstrekt indien deze onmisbaar is in het kader van een (in te stellen/lopend) onderzoek. Deze beoordeling kan door de AFM redelijkerwijs niet worden gemaakt. Wel kan de AFM beoordelen of de informatie dienstig kan zijn, gelet op de wettelijke taak van een instantie. Bovendien zijn adequate waarborgen opgenomen ten aanzien van de uitwisseling van informatie.

6. Herstelmaatregelen bij tekortkomingen met betrekking tot wettelijke controles

In de consultatiereacties is aandacht gevraagd voor gevallen waarin herstel van gesignaleerde tekortkomingen niet langer mogelijk is. Naar aanleiding hiervan is in de memorie van toelichting toegevoegd dat de vraag of en welke herstelmaatregelen dienen te worden getroffen zal afhangen van de tekortkoming. Denkbaar is dat in sommige situaties herstelmaatregelen niet meer nodig of niet proportioneel zijn.

7. Uitgebreidere informatieverstrekking over strategie en continuïteitsrisico's

In de consultatiereacties is opgeroepen om in het wetsvoorstel een regeling op te nemen die erin voorziet dat uitgebreidere informatieverstrekking door de gecontroleerde onderneming over strategie en continuïteitsrisico's wordt opgenomen in het bestuursverslag of de jaarrekening van de onderneming, zodat de accountant hierover kan rapporteren. De NBA heeft naar aanleiding van een soortgelijk advies van de Werkgroep Toekomst Accountantsberoep aangekondigd dit onderwerp nader te zullen onderzoeken. De bevindingen van de NBA worden afgewacht alvorens conclusies worden getrokken.

8. Aanpassing verjaringstermijn tuchtrecht

Een aantal partijen pleit voor de handhaving van de verjaringstermijn van drie jaar bij tuchtrechtzaken. Op dit moment bestaan de subjectieve verjaringstermijn van drie jaar en de objectieve verjaringstermijn van zes jaar naast elkaar. In de rechtspraktijk van het tuchtrecht van accountants blijkt dat vooral het vaststellen van het aanvangstijdstip van de subjectieve verjaringstermijn van drie jaar lastig is, terwijl met grote regelmaat klagers op basis van deze subjectieve verjaringstermijn geheel of gedeeltelijk in hun klacht niet-ontvankelijk worden verklaard. Een objectieve verjaringstermijn waarbij geen vaststelling dient plaats te vinden van het moment van wetenschap verdient daarom de voorkeur. Afgaande op de resultaten van de evaluatie van de Wta en het belang van de accountant wordt een objectieve verjaringstermijn van zes jaar hier gepast geacht.

9. Overige

Naar aanleiding van de consultatiereacties zijn de nieuwe verplichtingen in het wetsvoorstel aangaande de geschiktheidseis, herstelmaatregelen, stelsel van intern toezicht en delen van informatie met controlecliënt sanctioneerbaar gesteld.

Een aantal consultatiereacties gaat in op onderwerpen die zullen worden uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur, die separaat geconsulteerd zal worden. Om die reden wordt hier niet ingegaan op die onderwerpen. In een aantal consultatiereacties werd aandacht gevraagd voor onderwerpen die niet worden bestreken door het wetsvoorstel. Deze opmerkingen zullen worden meegenomen bij de belangenafweging van de betreffende beleids- en wetgevingsgebieden.

10. Vervolg

Het wetsvoorstel ligt thans ter advisering voor aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

Onder meer de regels met betrekking tot het stelsel van intern toezicht worden nader uitgewerkt in het Besluit toezicht accountantsorganisaties. Een concept tot wijziging van dit besluit zal op een later tijdstip ter consultatie worden voorgelegd.